

sygn. akt III A Ua 121/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Ireneusz Lejczak (spr.)

Sędziowie: Jarosław Błaszczak

Andrzej Jabłoński

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2020 r. we Wrocławiu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania U. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji U. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z 26 listopada 2019 roku sygn. akt VII U 890/19

oddala apelację

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie U. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 13 maja 2019 r., w której organ rentowy dokonał wyliczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz ustalił wysokość tych składek za okres od stycznia 2018 r. do marca 2019 r. (pkt I) oraz odstąpił od obciążenia ubezpieczonej obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Z wyrokiem tym nie zgodziła się ubezpieczona, wywodząc apelację i zarzucając Sądowi I instancji naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, przejawiające się w pominięciu informacji i dokumentów na okoliczność rzeczywistej wysokości uzyskiwanych przez ubezpieczoną przychodów z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, nieprzekraczających kwoty 50% najniższej emerytury, co powodowało brak uzasadnienia dla obowiązku zapłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu tej działalności w ww. okresie. W oparciu o tak sformułowane zarzuty odwołująca się wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie zawiera zarzutów skutkujących koniecznością zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, z których wyprowadził trafne wnioski, odpowiadające zastosowanym przez siebie i powołanym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisom prawa materialnego. Dlatego, na podstawie art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c., uzasadnienie wyroku zawiera jedynie wyjaśnienie jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa, albowiem Sąd Apelacyjny nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych Sądu I instancji, które Sąd Apelacyjny w całości podziela.

Apelująca nie do końca właściwie przedstawia w apelacji stan prawny miarodajny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Zgodnie z art. 66 ust. 1. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027) obowiązkwowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają:

- 1) osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są:
 - a) pracownikami w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,
 - b) rolnikami lub ich domownikami w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - c) osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Prowadzący zatem pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają, co do zasady, obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu. Temu ubezpieczeniu obowiązkowo podlegają również stosowanie do art. 66 ust. 1 pkt 16 tej samej ustawy osoby pobierające emeryturę lub rentę – w przypadku odwołującej się – emeryturę i połowę renty wypadkowej. Odwołująca się zatem posiadała dwa tytuły do objęcia jej obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, co uzasadniało rozważenie, czy w przypadku zbiegu tytułów do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego podlega on ubezpieczeniu z obu tych tytułów.

Zasadą w takim przypadku w świetle art. 82. ust 1. powołanej ustawy jest to, że gdy ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z każdego z tych tytułów odrębnie. Wyjątek od tej zasady wprowadza ust. 8 art. 82 powołanej ustawy, w myśl którego to przepisu składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę, której świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy osoba ta:

- 1) uzyskuje dodatkowe przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50 % kwoty najniższej emerytury lub
- 2) opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Zarzuty apelacji sprowadzały się do kwestionowania zasadności niezastosowania przez Sąd Okręgowy tego przepisu. Zarzuty te były bezpodstawne. W pierwszej kolejności należało podnieść, że warunkiem wyjściowym, do zastosowania przewidzianego w art. 82 ust. 8 cyt. ustawy zwolnienia z obowiązku opłacenia składki, jest nie wyższa niż minimalne wynagrodzenie wysokość świadczenia emerytalnego lub rentowego otrzymywanego przez osobę prowadzącą równocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą. Dopiero w przypadku spełnienia powyższego warunku występuje potrzeba oceny, czy wystąpiła dalsza przesłanka pozwalająca na zwolnienie od opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne, to jest wysokość przychodu z tej działalności lub forma opłacania podatku dochodowego.

Okoliczności faktyczne dotyczące wysokości otrzymywanych przez apelującą świadczeń z tytułu emerytury i renty wypadkowej w spornym okresie były bezsporne. Przypomnieć należy, że w styczniu i lutym 2018 r. emerytura wynosiła

1.561,27 zł oraz 50% renty wypadkowej, wypłacanej apelującej w zbiegu z emeryturą, kwotę 631,50 zł – co łącznie wynosiło 2.192,77 zł. Obowiązujące w tym czasie minimalne wynagrodzenie wynosiło 2.100,- zł. W pozostałych, objętych zaskarżoną decyzją okresach, relacja sumy otrzymanych przez apelującą świadczeń z tytułu emerytury i renty wypadkowej do minimalnego wynagrodzenia przedstawiała się następująco: od marca do grudnia 2018 r. – 2.258,12 zł (świadczenie) – 2.100,- zł (minimalne wynagrodzenie); od stycznia do lutego 2019 r. – 2.258,12 zł (świadczenie) – 2.250,- zł (minimalne wynagrodzenie); od marca 2019 r. – 2.361,67 zł (świadczenie) – 2.250,- zł (minimalne wynagrodzenie). Wynikało z powyższego, że w każdym miesiącu objętego zaskarżoną decyzją okresu wysokość otrzymywanego przez apelującą świadczenia z tytułu emerytury i renty była wyższa od obowiązującego wówczas minimalnego wynagrodzenia.

Z uzasadnienia zarzutów apelacji można było wnosić, że prawidłowa wykładnia art. 82 ust. 8 cyt. ustawy nie pozwala na sumowanie przychodów z tytułu emerytury i wypłacanej w zbiegu z emeryturą 1/2 renty wypadkowej. Jest to pogląd nieuzasadniony. Już wykładnia językowa tego przepisu, a w szczególności zastosowanie przez ustawodawcę spójnika „lub” we frazie „... świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznej kwoty minimalnego wynagrodzenia” wskazuje na to, że brana jest pod uwagę tak wysokość emerytury lub renty, jak i obu tych świadczeń. Jedynie posłużenie się w tej frazie spójnikiem „albo” (alternatywa rozłączna) dawałoby podstawę do uznania, że wolą ustawodawcy było wyłączenie zbiegu świadczeń emerytalnego i rentowego przy ustaleniu warunków do zwolnienia od obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne (albo emerytura albo renta). Ponadto za sumowaniem wysokości świadczenia z emerytury i renty przemawia też wykładnia celowościowa interpretowanego przepisu. Przepis art. 82 ust. 8 cyt. ustawy stanowi wyjątek od wskazanej wyżej zasady, że składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłaca się od każdego z tytułów do tego ubezpieczenia odrębnie. Wyjątek ten obejmuje tych emerytów i rencistów, którzy otrzymują niskie świadczenia z tytułu emerytury lub renty. Za granicę uzasadniającą zastosowanie tej ulgi uznał ustawodawca kwotę minimalnego wynagrodzenia. Nie ma zatem racjonalnych powodów, aby osoba, która otrzymuje łącznie z tytułu emerytury i renty kwotę wyższą niż minimalne wynagrodzenie, była uprawniona do zwolnienia od obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne w myśl art. 82 ust. 8 cyt. ustawy. Wobec niespełnienia przez apelującą warunku otrzymywania świadczenia z tytułu emerytury lub renty w wysokości niższej niż minimalne wynagrodzenie nie mógł w stosunku do niej mieć miejsca wyłączenie z art. 82 ust. 8 cyt. ustawy.

Mając powyższe na względzie apelację – jako bezzasadną – należało oddalić (art. 385 kpc).

Jarosław Błaszczak Ireneusz Lejczak Andrzej Jabłoński

KN